

Zaborskie Towarzystwo Naukowe

Poradnik dla seniora – najważniejsze zagadnienia prawne

BRUSY, 2020

Spis treści

1. Nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie – funkcjonowanie oraz zakres pomocy.....str.3
2. Jak przekazać swój majątek za życia?.....str.7
3. Prawa pacjenta.....str.10
4. Nie daj się oszukać – metody oszustw.....str.13
5. Pochopne zakupy.....str.18
6. Konflikty międzypokoleniowe a mediacja.....str.21

1. Nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie – funkcjonowanie oraz zakres pomocy

NA CZYM POLEGA NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA, NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE ORAZ NIEODPŁATNA MEDIACJA ?

Często w naszym codziennym życiu potrzebujemy pomocy prawnej, szukamy odpowiedzi na nurtujące nas pytania prawnicze, nie rozumiemy treści dokumentów. Nierzadko też jesteśmy w zawitych i skomplikowanych sytuacjach życiowych, które najczęściej wiążą się z obowiązkiem posiadania wiedzy prawniczej lub dokonania konkretnych czynności prawnych. Sprawy takie jak np. długi, alimenty, dziedziczenie, problemy mieszkaniowe, reklamacje, zawiłe relacje rodzinne, załatwianie spraw w urzędzie czy egzekucje komornicze mogą dotyczyć każdego z nas. Nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz nieodpłatna mediacja wychodzi naprzeciw wyżej wymienionym potrzebom. Nieodpłatna pomoc jest po to, by służyć dobrą radą, profesjonalną informacją oraz pomocą w rozwiązywaniu konfliktów.

Sprawdźmy teraz różnicę pomiędzy nieodpłatną pomocą prawną, nieodpłatnym poradnictwem obywatelskim oraz nieodpłatną mediacją.

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA

Nieodpłatna pomoc prawna świadczona jest przez prawników, adwokatów, radców prawnych, którzy poinformują Cię o obowiązującym stanie prawnym, o uprawnieniach i obowiązkach, które ciążą na Tobie w sprawie. Wskażą Tobie możliwe sposoby rozwiązania problemu prawnego. Pomogą sporządzić projekt pisma, w tym również pisma o zwolnienie z kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym.

NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE

Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie świadczone jest przez doradców obywatelskich, którzy pomogą Ci poprzez udzielenie informacji o Twoich obowiązkach i prawach, będą wspierać Cię w samodzielnym rozwiązywaniu problemów, pomogą Ci sporządzić plan działania

i wspomogą jego realizację. Doradca zaproponuje działania indywidualnie dostosowane do Twojej sytuacji. Udzieli ważnych dla Ciebie informacji zwłaszcza w sprawach dotyczących zadłużenia, sprawach mieszkaniowych i sprawach z zakresu zabezpieczenia społecznego.

NIEODPŁATNA MEDIACJA

Nieodpłatna mediacja świadczona jest przez mediatorów, których celem jest przeprowadzenie mediacji między Tobą, a inną osobą, z którą pozostajesz w sporze.

Co to mediacja ? To dobrowolny proces, w którym mediator (osoba bezstronna) za zgodą i na wniosek stron, pomaga w rozwiązaniu konfliktu między stronami bez konieczności wchodzenia na drogę sądową.

Jeżeli widzisz szansę na rozwiązanie konfliktu w sposób ugodowy - mediacja będzie bardzo dobrym wyjściem!

KTO MOŻE SKORZYSTAĆ Z NIEODPŁATEJ POMOCY?

Z nieodpłatnej pomocy może skorzystać każda osoba, która znajduje się w sytuacji uniemożliwiającej poniesienie kosztów odpłatnej pomocy prawnej i w związku z tym - złoży stosowne oświadczenie w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego bądź nieodpłatnej mediacji. Nie musisz przynosić żadnych dokumentów potwierdzających Twoją aktualną sytuację finansową - wystarczy, że złożysz oświadczenie.

Z nieodpłatnej pomocy może skorzystać także osoba fizyczna, która prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą (samozatrudnienie), która nie zatrudnia i nie zatrudniała innych osób przez ostatni rok. Dla osób samozatrudnionych - nieodpłatna pomoc ma charakter pomocy de minimis.

W JAKI SPOSÓB UZYSKAĆ PORADĘ ?

To proste!

Wystarczy, że zarejestrujesz się na wizytę telefonicznie na numer podany przez starostwo powiatowe, urząd miasta bądź gminy. Urzędnik poinformuje Cię o miejscu oraz terminie porady. Następnie po prostu przyjdź na umówione spotkanie w ramach nieodpłatnej pomocy.

Nie zapomnij wziąć ze sobą ważnych dokumentów, które dotyczą sprawy (oczywiście o ile takie masz).

Pamiętaj, że w każdym powiecie działają przynajmniej dwa punkty, w których możesz otrzymać nieodpłatną pomoc! Informacje o nich znajdziesz w starostwie powiatowym, urzędzie miasta, urzędzie gminy, na stronach internetowych starostwa, urzędu gminy lub miasta, na stronach internetowych o nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim. Co ważne, w całej Polsce funkcjonuje około 1500 punktów, w których nie obowiązuje rejonizacja.

Jeżeli jesteś osobą, która posiada trudności w poruszaniu lub komunikowaniu - możesz poprosić o poradę w odpowiednim dla Ciebie miejscu (również w Twoim domu) oraz o wsparcie tłumacza języka migowego. Nie jest problemem uzyskanie porady w szczególnej formie - np. telefonicznej, bądź przez komunikator internetowy.

JAKIE INFORMACJE/DOKUMENTY NALEŻY PRZYGOTOWAĆ PRZED PORADĄ?

- Dowód osobisty, paszport bądź inny dokument stwierdzający Twoją tożsamość - będzie on potrzebny do wypełnienia oświadczenia o Twojej sytuacji uniemożliwiającej poniesienie kosztów odpłatnej pomocy - numer PESEL.
- Jak najwięcej dokumentów, które dotyczą Twojej sprawy. Bądź dobrze przygotowany i po prostu opowiedz doradcy o swojej sytuacji bazując na przedłożonych dokumentach.
- Dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (samozatrudnionych) - niezbędne będzie, abyś przygotował zaświadczenia o pomocy de minimis oraz pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie, otrzymanej w roku, w którym ubiegasz się o nieodpłatną pomoc prawną oraz otrzymanej w ciągu 2 poprzedzających ją lat podatkowych, bądź oświadczenia o wielkości tej pomocy otrzymanej w tym okresie, albo oświadczenia o nieotrzymaniu takiej pomocy w tym okresie.

ILE BĘDĘ CZEKAŁ NA PORADĘ?

To zależy od liczby osób, które zgłaszają się do punktu nieodpłatnej pomocy. O kolejności udzielania pomocy decyduje kolejność zgłoszeń. Zazwyczaj nie czeka się długo - często jest

możliwość uzyskania nieodpłatnej porady nawet tego samego dnia. W razie pilnej potrzeby uzyskania bezzwłocznej pomocy - nie bój się zadzwonić do rejestracji i poprosić o jak najszybszy termin!

CZY POMOC PRAWNA JEST DARMOWA?

Tak! Usługa nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji są w całości **bezpłatne**.

NIEODPŁATNE PORADNICTWO W CZASACH COVID-19

W czasie pandemii, nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz mediacje najczęściej udzielane są w formie telefonicznej bądź za pośrednictwem komunikatorów internetowych, poczty e-mail. Nie ma potrzeby składać oświadczenia o tym, że aktualnie nie jest się w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Aby się zarejestrować oraz uzyskać więcej informacji, zapraszamy do kontaktu pod numerem telefonu: [94 372 92 25](tel:943729225).

Podstawa prawna - Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 294 i z 2020 r. poz. 875)

2. Jak przekazać swój majątek za życia?

Sposobów na przekazanie majątku, który się zgromadziło przez całe życie jest co najmniej kilka. Niektóre z nich mogą odnieść skutek od razu, za życia osoby dysponującej swoim majątkiem. Prawo daje również możliwość rozdysponowania swoim majątkiem za życia, ale ze skutkiem dopiero po śmierci właściciela majątku.

Najbardziej znanym sposobem przekazania majątku jest **umowa darowizny**. Wbrew intuicyjnemu rozumieniu pojęcia darowizny ma ona charakter umowy, pomimo iż korzyść osiąga tylko jedna strona. Wynika to z tego, że obdarowany musi wyrazić zgodę na przyjęcie darowizny, choćby z tego powodu, że to jego może obciążać ewentualny podatek o darowizn. Jak to zostało już zasygnalizowane, umowa darowizny ma charakter nieodpłatny. Darczyńca bezpłatnie przekazuje swój majątek obdarowanemu, nie otrzymując niczego w zamian. Jeżeli w skład przekazywanego majątku wchodzi nieruchomości, np. działka gruntu lub lokal mieszkalny, skuteczność darowizny uzależniona jest od zachowania formy aktu notarialnego umowy. Jeżeli natomiast majątek ma wyłącznie charakter ruchomy, to niezachowanie formy aktu notarialnego nie musi podważać ważności umowy. W takiej sytuacji niezbędne jest jednak wydanie obdarowanemu całego darowanego majątku. W wyjątkowych przypadkach darowizna może zostać odwołana przez darczyńcę. Dotyczy to także darowizny już wykonanej. Przyczyną odwołania darowizny może być jednak wyłącznie rażąca niewdzięczność obdarowanego względem darczyńcy. Odwołanie darowizny następuje poprzez złożenie oświadczenia obdarowanemu na piśmie. Oświadczenie takie musi dotrzeć do obdarowanego przed upływem roku od dnia, w którym darczyńca dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego. Darowizna nie może być jednak odwołana, jeżeli darczyńca przebaczył ową niewdzięczność obdarowanemu. Sądy dopuszczają także możliwość rozwiązania umowy darowizny na skutek porozumienia stron oraz na mocy orzeczenia sądu. W tym ostatnim przypadku, będzie to możliwe, jeżeli sąd uzna, że z powodu nadzwyczajnej zmiany stosunków przekazanie majątku przez darczyńcę byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami lub groziłoby mu rażąca stratą.

Zyskującym coraz większą popularność sposobem przekazania majątku innej osobie jest **umowa o dożywocie**. Jej zastosowanie nie obejmuje jednak całego majątku, lecz ogranicza się jedynie do nieruchomości. Jej istota polega na przeniesieniu własności nieruchomości w zamian za zapewnienie dotychczasowemu właścicielowi (zbywcy) dożywotniego utrzymania. Skuteczność umowy o dożywocie można także rozciągnąć na osobę bliską zbywcy nieruchomości. Świadczenia, do których będzie uprawniony zbywca powinny zostać szczegółowo określone w umowie. Jeżeli umowa nie zawiera tego rodzaju postanowień nabywca nieruchomości powinien przyjąć zbywcę jako domownika, dostarczać mu wyżywienia, ubrania, mieszkania, światła i opału, zapewnić mu odpowiednią pomoc i pielęgnowanie w chorobie oraz sprawić mu własnym kosztem pogrzeb odpowiadający miejscowym zwyczajom. Umowa o dożywocie będzie skuteczna wyłącznie w przypadku zachowania formy aktu notarialnego umowy. Bardzo ważnym jest, że prawo dożywocia obciąża nieruchomość. Oznacza to, że późniejsze przeniesienie własności nieruchomości na osobę trzecią nie pozbawia zbywcy prawa do otrzymywania świadczeń przewidzianych w umowie. W takiej sytuacji może on także żądać zamiany prawa dożywocia na dożywotnią rentę. Prawo dożywocia jest niezbywalne i przysługuje wyłącznie osobie wskazanej w umowie o dożywocie. Nie ma natomiast możliwości przeniesienia go na inną osobę. Jeżeli z jakichkolwiek powodów między zbywcą a nabywcą nieruchomości wytworzą się takie stosunki, które uniemożliwiają dalszą ich bezpośrednią styczność, sąd może zmienić wszystkie lub niektóre uprawnienia objęte treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę odpowiadającą wartości tych uprawnień. W wyjątkowych zaś przypadkach możliwe jest też rozwiązanie umowy przez sąd.

W przeciwieństwie do omówionych wyżej sposobów przekazania majątku, które wywołują skutek za życia osoby rozporządzającej majątkiem, możliwe jest także rozporządzenie majątkiem na wypadek śmierci. Wtedy skutek w postaci przeniesienia majątku nastąpi po śmierci rozporządzającego. Służy temu przede wszystkim **testament**. Oczywiście można powiedzieć, że bez testamentu także dojdzie do przeniesienia majątku na inne osoby, niemniej sporządzenie testamentu daje spadkodawcy możliwość wyboru osoby, do której trafi jego majątek po jego śmierci. Nie musi to być natomiast osoba najbliższa. Brak testamentu spowoduje zaś, że majątek spadkobiercy przejdzie na ściśle określone osoby wskazane w przepisach spośród osób najbliższych. Sporządzenie testamentu daje możliwość nie tylko

zmiany kręgu osób uprawnionych do majątku spadkodawcy, lecz także bez takiej zmiany możliwość określenia wielkości udziałów spadkobierców w nabywanym majątku spadkodawcy. W braku testamentu i powołaniu do spadku kilku osób udziały każdego z nich będą równe. W testamencie natomiast spadkodawca może przewidzieć na przykład, że udział jednego spadkobiercy będzie wynosił 60%, drugiego 30 %, a trzeciego tylko 10%. Ważne jest, iż testament można sporządzić wyłącznie we własnym imieniu. Przepisy wykluczają możliwość sporządzenia testamentu przez pełnomocnika. Najczęstszymi formami testamentu jest testament własnoręczny oraz testament notarialny. Pierwszy z nich cechuje się tym, że jest w całości napisany pismem ręcznym, musi być podpisany i opatrzony datą. Testament notarialny z kolei sporządzany jest przed notariuszem, co daje większą gwarancję jego skuteczności, albowiem notariusz nie może dopuścić do sporządzenia testamentu w formie aktu notarialnego przez osobę niebędącą w stanie samodzielnie wyrazić swojej woli.

Innym sposobem przekazania majątku na wypadek śmierci jest uczynienie **zapisu zwykłego** lub **zapisu windykacyjnego**. W przeciwieństwie jednak do testamentu i powołania określonych osób do całości spadku istota zapisu sprowadza się do konkretnych przedmiotów wchodzących w skład majątku osoby dokonującej takiego zapisu. Może to dotyczyć zarówno nieruchomości, jak i rzeczy ruchomych. Oba typy zapisów dokonywane są w testamencie. Istnieją pomiędzy nimi jednak dwie kluczowe różnice. Pierwsza polega na tym, iż w przypadku zapisu zwykłego osoba uprawniona do jego otrzymania może żądać jego wykonania po ogłoszeniu testamentu. W przypadku zaś zapisu windykacyjnego nabycie określonej rzeczy przez osobę uprawnioną następuje już z chwilą śmierci spadkodawcy. Druga z różnic dotyczy sposobu ustanowienia zapisów. Zapis zwykły może się znaleźć w każdym testamencie, bez względu na jego formę. Natomiast zapis windykacyjny, z uwagi na swoje dalej idące skutki, może być zawarty wyłącznie w testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego.

3. Prawa pacjenta

I Prawa pacjenta wynikające z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

art. 68

1. Każdy ma prawo do ochrony zdrowia.
2. Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Warunki i zakres udzielania świadczeń określa ustawa.
3. Władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, kobietom ciężarnym, osobom niepełnosprawnym i osobom w podeszłym wieku.
4. Władze publiczne są obowiązane do zwalczania chorób epidemicznych i zapobiegania negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska.

II. Prawa pacjenta, o których stanowi ustawa z dnia 6 listopada 2008r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. 2020.849 tj.)

• Prawo pacjenta do świadczeń zdrowotnych

- odpowiadających wymaganiom aktualnej wiedzy medycznej oraz udzielanych z należytą starannością oraz zgodnie z zasadami etyki zawodowej,
- udzielanych w pomieszczeniach i przy użyciu urządzeń spełniających obowiązujące wymagania fachowe i sanitarne,
- udzielanych natychmiast w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia,
- prawo do zasięgnięcia opinii innego lekarza (pielęgniarki, położnej) lub zwołania konsylium.

- **Prawo pacjenta do informacji**

- o swoim stanie zdrowia, o rozpoznaniu, proponowanych i możliwych metodach diagnostycznych i leczniczych oraz dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania lub zaniechania, a także o wynikach leczenia i rokowaniu,
- która zostanie przekazana osobie (osobom) przez pacjenta upoważnionej (upoważnionym).

- **Prawo pacjenta do tajemnicy informacji z nim związanych**

- osoby wykonujące zawód medyczny mają obowiązek zachować w tajemnicy wszelkie związane z pacjentem informacje (w tym o jego stanie zdrowia), które uzyskały w związku z wykonywaniem zawodu.

- **Prawo pacjenta do wyrażenia zgody na udzielenie świadczeń zdrowotnych**

- po uzyskaniu od lekarza wszystkich informacji o stanie zdrowia i proponowanym leczeniu, pacjent ma prawo do wyrażenia zgody na udzielenie określonych świadczeń zdrowotnych lub odmowy takiej zgody,
- zgodę wyraża się w formie pisemnej w przypadku zabiegu operacyjnego albo zastosowania metody leczenia lub diagnostyki stwarzających podwyższone ryzyko. W każdej innej sytuacji zgodę lub sprzeciw pacjent może wyrazić ustnie.

- **Prawo do poszanowania intymności i godności pacjenta**

- pacjent ma prawo, by przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych towarzyszyła mu osoba bliska,
- pacjent ma prawo do świadczeń zdrowotnych zapewniających łagodzenie bólu i innych cierpień.

- **Prawo pacjenta do dokumentacji medycznej**

- pacjent ma prawo dostępu do swojej dokumentacji medycznej, tj. dokumentów dotyczących jego stanu zdrowia i udzielonych świadczeń zdrowotnych. Podmiot udzielający świadczeń

zdrowotnych ma obowiązek udostępnienia dokumentacji medycznej również osobie przez pacjenta upoważnionej.

- **Prawo pacjenta do zgłoszenia sprzeciwu wobec opinii albo orzeczenia lekarza**

- gdy pacjent nie zgadza się z treścią orzeczenia lub opinii lekarskiej, a postępowanie odwoławcze w odniesieniu do opinii lub orzeczenia nie jest uregulowane w odrębnych przepisach prawa, może wnieść sprzeciw do Komisji Lekarskiej działającej przy Rzeczniku Praw Pacjenta. Sprzeciw należy wnieść w terminie **30 dni od dnia wydania opinii albo orzeczenia** przez lekarza orzekającego.

- **Prawo pacjenta do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego**

- pacjent ma prawo do kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego z innymi osobami,

- pacjent ma prawo do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej, tj. opieki, która nie polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych. Prawo to daje możliwość m. in. towarzyszenia pacjentce przy porodzie czy przebywania rodziców z dzieckiem podczas jego hospitalizacji.

- **Prawo pacjenta do opieki duszpasterskiej**

- pacjent ma prawo do opieki duszpasterskiej. W sytuacji pogorszenia się stanu zdrowia lub zagrożenia życia podmioty lecznicze mają obowiązek umożliwić kontakt z duchownym właściwym dla wyznania pacjenta.

- **Prawo pacjenta do przechowywania rzeczy wartościowych w depozycie**

- szpital oraz każdy inny podmiot udzielający stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych ma obowiązek zapewnić pacjentowi bezpłatne przechowywanie rzeczy wartościowych w depozycie.

4. Nie daj się oszukać – metody oszustw

Licho nie śpi a oszuści ciągle szukają nowych sposobów na łatwy zarobek

Kilkakrotnie słyszeliśmy już o metodach działania oszustów kontaktujących się z głównie z osobami starszymi stosujące tzw. metody "na wnuczka" czy "na policjanta."

Nie możemy być obojętni, ostrzegajmy naszych krewnych przed osobami podszywającymi się pod członków rodziny czy policjantów.

Bądźmy także czujni, ponieważ epidemia Covid-19 spowodowała, że także w tych trudnych czasach niektóre osoby próbują znaleźć sobie metodę na prosty zarobek, niekoniecznie metodami zgodnymi z prawem.

Metoda postępowania w oszustwach „na wnuczka” czy „na policjanta” jest już dosyć znana i można by rzec „oklepana”. Wciąż jednak słyszymy o kolejnych osobach, które padły ofiarą takich oszustów.

Technika jest znana. Chodzi o to, że osoba otrzymuje telefon od rzekomego krewnego, sąsiada, znajomego. Dowiaduje się, że ktoś z rodziny uległ wypadkowi, zniszczył mu się samochód i pilnie potrzebuje pomocy. Chodzi wszak o pomoc finansową, ale to działanie często przez zaskoczenie, dlatego osoby te proszone są o bardzo szybką reakcję natychmiastowe wręcz działanie. Ten pośpiech narzucany przez osobę wykonującą telefon jest celowy tak, aby osoba do której wykonywane jest połączenie nie miała czasu, ani na zastanawianie się nad tematem, ani też na to żeby na szybko skonsultować temat z kimś bliskim czy zadzwonić na policję.

Oczywiście czasem zdarza się wyjątkowy pech dzwoniącego, wtedy kiedy starsza Pani dostaje telefon tarapatkach w jakich znalazł się jej wnuk, podczas gdy ona w ogóle nie ma wnuka tylko wnuczkę.

Tak samo jeśli chodzi o metodę na policjanta - starsza osoba odbiera telefon od rzekomego „policjanta” z prośbą o pomoc w zatrzymaniu oszustów działających metodą na tzw. wnuczka. Nadal jednak to działa i zdarza się, że osoba przekazuje przestępcom oszczędności całego życia.

Tak jak wcześniej wspomniano obecnie sytuacja epidemiologiczna także poddała niektórym pomysł kolejnej metody.

Telefonicznie kontaktują się bowiem osoby rzekomo ze szpitala czy przychodni, które oferują propozycję zakupu testów na koronawirusa. Pamiętajmy zatem, że ani przychodnie ani placówki szpitalne nie prowadzą sprzedaży testów na koronawirusa.

W innych jeszcze wypadkach kontakt telefoniczny polega na tym, że osoba dzwoniąca wskazuje, że ktoś z naszych krewnych zachorował na koronawirusa i pilnie potrzebuje pieniędzy na opiekę lekarską.

Bądźmy zatem czujni przekazujemy wiedzę jak najszerszej grupie naszych znajomych, a przede wszystkim osobom starszym, samotnie mieszkającym dla których otrzymanie takiego telefonu o chorobie, która dotknęła kogoś bliskiego jest szczególnie dotkliwie i trudne.

Miejmy świadomość tego, że sprawcy tego typu oszustw są często zatrzymywani dzięki pomocy osób, które mają świadomość tego, że mogą zostać oszukane.

Przy tego typu przestępstwach bardzo ważną rolę odgrywa profilaktyka, której głównym celem jest uświadomienie osób starszych przed grożącym im niebezpieczeństwem ze strony oszustów.

Pamiętajmy, że oszuści często posługują się książkami telefonicznymi, z których wybierają osoby o imionach często występujących u osób starszych, następnie dzwonią na wybrany numer telefonu. Rozmowa prowadzona jest w taki sposób, aby oszukiwana osoba uwierzyła, że rozmawia z kimś ze swojej rodziny i sama wymieniła jego imię oraz inne dane, pozwalające przestępcom wiarygodnie pokierować dalszą rozmową.

W rozmowie dzwoniący prosi o udzielenie pilnej pożyczki, stosując różnorodne „legendy”, „bajki”.

Zdarza się, że dzwoniący nie wskazuje żadnego celu, na który potrzebuje pieniędzy, lecz niemal zawsze prosi o dyskrecję wobec innych członków rodziny. Zapewnia także o bardzo szybkim i osobistym zwrocie gotówki.

Często oprócz gotówki (waluta polska i zagraniczna) sprawcy nakłaniają osobę oszukiwaną do wydania im również wartościowej biżuterii.

Kiedy oszustowi udaje się nakłonić osobę pokrzywdzoną do „udzielenia pożyczki” informuje, że nie będzie mógł osobiście odebrać pieniędzy i podaje sposób przekazania pieniędzy (gotówką lub przelewem) albo kosztowności innej osobie. Przestępcom chodzi o to, aby skłonić ofiarę do przekazania pieniędzy nieznanemu, mimo że będzie widziała oszusta po raz pierwszy w życiu.

Jak podaje policja osoba oszukiwana najczęściej przekazuje pieniądze obcej osobie, która odgrywa rolę tzw. odbiorcy. Sprawca ten podaje się za dobrego znajomego rzekomego „wnuczka” lub inną zaufaną osobę, np. maklera giełdowego, pracownika banku czy sklepu.

Pośrednik „Odbiorca” po przybyciu do oszukiwanej osoby, przekazuje telefon komórkowy, umożliwiając w ten sposób ponowną rozmowę z rzekomym „wnuczkiem”, co ma dodatkowo uwiarygodnić konieczność przekazania pieniędzy. Pamiętaj nie dzwoń z telefonu „odbiorcy”. To kolejny sygnał, że jest coś nie w porządku i należy natychmiast powiadomić Policję.

Gotówka i kosztowności przekazywane są w miejscu zamieszkania oszukiwanej osoby albo na ulicy, bądź w placówkach bankowych. Zdarza się, że sprawcy przyjeżdżają po swoje ofiary taksówkami, z którymi razem jadą np. do banku w celu dokonania przelewu i pobrania gotówki.

Oszuści wykonują do swoich ofiar bardzo dużo połączeń telefonicznych, w krótkich odstępach czasu w celu wywarcia presji psychologicznej i nakłonięcia do szybkiego przekazania pieniędzy. Takie częste telefony mają, także utrudnić osobie oszukiwanej nawiązanie kontaktu z członkami rodziny, rzekomo proszącymi o pomoc finansową.

Jeśli osoba oszukiwana ma wątpliwości, co do tożsamości dzwoniącego, oszuści bardzo często stosują szantaż emocjonalny: płaczą, błagają o pomoc lub pozorują torturowanie po rzekomym porwaniu.

Czasami zdarza się tak, że po pierwszym telefonie kolejny telefon wykonuje przestępca podaje się za policjanta, funkcjonariusza CBŚ lub CBA.

Oszust przekonuje starszą osobę, że rozpracowuje zorganizowaną grupę przestępczą i prosi, aby mu w tym pomóc. Ta pomoc ma polegać na przekazaniu gotówki. Dzięki temu będzie można zatrzymać prawdziwych przestępców oszukujących starsze osoby na tzw. "wnuczka".

Oszuści często przekonują starsze osoby, aby udając się do banku w celu wypłaty pieniędzy, nie mówili kasjerom i obsłudze placówek bankowych, w jakim celu to robią. Oszuści starają się

przekonać starsze osoby, że pracownicy banków również należą do grupy przestępczej i dlatego nie wolno ich o niczym informować.

Pamiętajmy, że jeśli nawet policja CBA czy CBS prowadzi swoje akcje o takich akcjach nie informują żadnych osób postronnych, a szczególnie o tajnych akcjach. Nigdy też funkcjonariusze nie odbierają i nie przekazują pieniędzy. Jeśli odbierzemy telefon i nasz rozmówca będzie przedstawiał się jako np. funkcjonariusz CBS, czy prokurator i pojawi się temat związany z koniecznością przekazania przez nas na jakikolwiek cel pieniędzy, natychmiast zachowujmy czujność i dzwońmy pod nr 997, czy 112.

Oto w kilku punktach jak nie dać się oszukać?

- dzwoni telefon,
- ktoś mówi, że jest Twoim wnuczkiem, krewnym...coś się wydarzyło: wypadek, choroba, oferuje nam sprzedaż testów na Covid-19 czy wskazuje, że ktoś z biskich zachorował.
- rozmówca się rozłącza, a za chwilę telefon dzwoni ponownie,
- ktoś mówi, że trwa akcja policyjna, która pozwoli zatrzymać oszustów...
- prosi o zachowanie wszystkiego w tajemnicy,
- pilnie potrzebne są pieniądze lub wartościowe rzeczy, jeśli nie masz pieniędzy, pada prośba o zaciągnięcie kredytu,
- rozmówca prosi Cię o przekazanie pieniędzy wskazanej osobie lub wykonanie przelewu

Pamiętajmy o podstawowych zasadach ostrożności:

- jeżeli rozmówca proponuje Ci, że możesz potwierdzić autentyczność dzwoniącego policjanta pod numerem 112 - **zanim zadzwonisz pod ten telefon, sprawdź czy rozłączyłeś poprzednią rozmowę,**
- Policja nigdy w takich lub podobnych sytuacjach nie prosi o przekazanie pieniędzy,
- nie działaj pochopnie pod presją czasu,
- po rozmowie zadzwoń do kogoś bliskiego na znany numer telefonu by opowiedzieć o zdarzeniu, – **nie zachowuj tego w tajemnicy,**
- jeśli nie możesz skontaktować się z najbliższymi, niezwłocznie powiadom Policję o takim zdarzeniu, dzwoniąc pod numer **112.**

O metodach starajmy się też rozmawiać z najbliższymi, sąsiadami i znajomymi tylko wtedy, kiedy jak największa grupa osób dowie się o takich „zasadkach” jest szansa na uniknięcie nieporozumień i przykrych niespodzianek.

5. Pochopne zakupy

W sytuacji gdy otrzymałeś zaproszenie na prezentację np. garnków, materacy, czy pościeli i zdecydujesz się na wzięcie udziału w tejże prezentacji pamiętaj żeby zachować daleko posuniętą ostrożność.

Na tego typu pokazach sprzedający posiadający perfekcyjnie opanowaną sztukę manipulacji próbują sprzedać towary uczestnikom prezentacji. Towary te nie są złej jakości, są to takie same towary jakie można kupić w internecie. Niestety cena na pokazach jest zdecydowanie zawyżona. Poza tym często klienci, którzy zdecydowali się na zakup są namawiani na zaciągnięcie kredytu mającego na celu sfinansowanie tego zakupu, co dodatkowo podnosi finalną cenę towaru o kilkadziesiąt procent. Przykład? Jedna z osób która udała się na pokaz zakupiła na nim materac, kołdrę, poduszki za cenę 4000,00 zł. W internecie identyczny zestaw można było kupić za ok 1000,00 zł. Dodatkowo zaciągnęła kredyt (za namową sprzedawcy). Po podliczeniu wszystkich rat okazało się, że za zakupione rzeczy zapłaci łącznie ok 8000,00 zł. Zatem warto się zastanowić, czy w ogóle warto brać udział w tego typu pokazach.

Jeżeli jednak poszliśmy na taki pokaz, kupiliśmy jakiś towar a np. na drugi dzień dotarło do nas że nie chcemy tego co kupiliśmy to czy mamy jakieś wyjście aby skutecznie wycofać się z dokonanych zakupów?

Jeżeli kupiliśmy towar jako konsument, to zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta: *"Konsument, który zawarł umowę na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa, może w terminie 14 dni odstąpić od niej bez podawania przyczyny i bez ponoszenia kosztów(...)."*

Bardzo ważne jest aby **nie przeoczyć terminu 14 dni**. Po upływie tego terminu prawo odstąpienia co do zasady nie będzie nam już przysługiwać!

Jak skutecznie odstąpić od umowy? To bardzo proste. Należy wysłać do przedsiębiorcy od którego kupiliśmy towar oświadczenie o odstąpieniu od umowy. Jest to bardzo proste pismo. Trzeba tylko pamiętać, że musimy zawrzeć w nim kilka podstawowych informacji. Musimy wskazać pełną nazwę przedsiębiorcy (sprzedawcy), jego adres, nasze dane, tj. imię, nazwisko, adres. W piśmie trzeba napisać:

"Ja, niżej podpisany (imię i nazwisko, adres) oświadczam, iż odstępuję od umowy sprzedaży z dnia.... numer umowy....., dotyczącej sprzedaży (wskazać co kupiliśmy)."

Takie oświadczenie najlepiej wysłać listem poleconym z potwierdzeniem odbioru (musimy mieć dowód jego doręczenia w przypadku gdybyśmy musieli skierować sprawę do sądu).

W przypadku odstąpienia od umowy zawartej na odległość (lub poza lokalem przedsiębiorstwa) umowę uważa się za niezawartą. Wskutek odstąpienia od umowy zarówno po naszej stronie jak i stronie sprzedawcy pojawiają dodatkowe obowiązki.

Przedsiębiorca ma obowiązek niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania oświadczenia konsumenta o odstąpieniu od umowy, zwrócić konsumentowi wszystkie dokonane przez niego płatności, w tym koszty dostarczenia rzeczy. Przedsiębiorca dokonuje zwrotu płatności przy użyciu takiego samego sposobu zapłaty, jakiego użył konsument, chyba że konsument wyraźnie zgodził się na inny sposób zwrotu, który nie wiąże się dla niego z żadnymi kosztami. Jeżeli przedsiębiorca nie zaproponował, że sam odbierze rzecz od konsumenta, może wstrzymać się ze zwrotem płatności otrzymanych od konsumenta do chwili otrzymania rzeczy z powrotem lub dostarczenia przez konsumenta dowodu jej odesłania, w zależności od tego, które zdarzenie nastąpi wcześniej.

Co ważne - przedsiębiorca ma obowiązek zwrócić nie tylko wartość oddawanego towaru, lecz także koszt związany z najtańszym spośród zawartych w ofercie sprzedawcy sposobów jego dostarczenia. Oznacza to, że przedsiębiorca nie jest zobowiązany do zwrotu konsumentowi poniesionych przez niego dodatkowych kosztów. Zatem jeżeli były do wyboru takie opcje dostawy towaru jak: odbiór osobisty 0 zł, list polecony 10 zł, kurier 20 zł, to sprzedawca zwraca konsumentowi koszt w wysokości 10 zł (najtańszy z zaproponowanych opcji). Nie należy tu uwzględniać odbioru osobistego, gdyż nie jest to sposób dostarczenia rzeczy.

Natomiast my, tj. konsumenci mamy obowiązek zwrócić rzecz przedsiębiorcy lub przekazać ją osobie upoważnionej przez przedsiębiorcę do odbioru niezwłocznie, jednak nie później niż 14 dni od dnia, w którym odstąpił od umowy, chyba że przedsiębiorca

zapropował, że sam odbierze rzecz. Należy pamiętać, że do zachowania terminu wystarczy odesłanie rzeczy przed jego upływem.

Istotne jest także to, że w sytuacji gdy podpisaliśmy także umowę pożyczki, która miała sfinansować zakup rzeczy, to zgodnie z art. 37 ustawy o prawach konsumenta: *W chwili odstąpienia przez konsumenta od umowy zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa wygasają powiązane z nią umowy dodatkowe zawarte przez konsumenta, jeżeli na ich podstawie świadczenie jest spełniane przez przedsiębiorcę lub osobę trzecią na podstawie porozumienia z przedsiębiorcą. Jeżeli umowa dodatkowa została zawarta z osobą trzecią, przedsiębiorca informuje tę osobę o odstąpieniu przez konsumenta od umowy.*

Mając na uwadze powyższe, należy zauważyć, że konsument ma prawo skutecznie i stosunkowo prosto odstąpić od umowy zawartej na odległość/poza lokalem przedsiębiorstwa. Trzeba jedynie pamiętać o najważniejszym - 14 dniowym terminie na skorzystanie z tego prawa.

Osoba która chciałaby skorzystać z pomocy w tego typu sprawie zawsze może udać się do punktu nieodpłatnej pomocy prawnej/nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, lub do powiatowego rzecznika konsumenta.

6. Konflikty międzypokoleniowe a mediacja

Sytuacje konfliktowe, stanowią nierozłączny element relacji międzyludzkich, mogą być katalizatorem pozytywnych zachowań bądź czynnikiem hamującym we wspólnym funkcjonowaniu ludzi.

Wśród różnych rodzajów konfliktów, wyróżniają się sytuacje konfliktowe w rodzinie. Do najczęstszych z nich należą konflikty małżeńskie oraz międzypokoleniowe. W kontekście rodziny konflikty międzypokoleniowe będą się odnosić kolejno do rodziców, dzieci, dziadków czy pradiadków. Konflikty między pokoleniami najczęściej pojawiają się w sytuacjach wspólnego zamieszkania ze sobą osób z różnych generacji. Wzorcowym przykładem są tu konflikty między młodymi dorosłymi, którzy jeszcze się nie wyprowadzili, a ich rodzicami. Do tego typu konfliktów zalicza się również między innymi spory między teściami a zięciem /synową, jak również między dziadkami i wnuczkami, w szczególności w sytuacjach wspólnego zamieszkiwania, opieki, spraw majątkowych czy spadkowych.

W znacznej części każdy konflikt w tym międzypokoleniowy można rozwiązać przez spokojną rozmowę, którą przeprowadzają samodzielnie między sobą strony, wypracowując wspólny kompromis we wzajemnych relacjach jak i co do zasad postępowania. Niestety w wielu przypadkach między członkami rodziny następuje eskalacja emocji i brak chęci komunikacji między sobą w celu rozwiązania zaistniałego problemu. W konsekwencji dochodzi między nimi do długotrwałych i kosztownych procesów sądowych we wszystkich instancjach – przyczyniając się do dodatkowych stresów, a w rezultacie często do niezadowolenia z merytorycznych rozstrzygnięć dokonywanych przez Sąd. Należy zaznaczyć, że pozytywne rozstrzygnięcie Sądu dla jednej ze stron nie powoduje automatycznie wygaśnięcia zaistniałego konfliktu, a wręcz przeciwnie nierzadko jest to powód do kolejnych sporów i nieporozumień między członkami rodziny.

W ramach konfliktów międzypokoleniowych zalicza się również relacje międzyludzkie w oświacie. Dość często pojawia się konflikt w relacjach uczeń-nauczyciel czy nauczyciel – rodzice. W następstwie czego następuje pogorszenie się wzajemnych stosunków między nauczycielem, rodzicami i szkołą.

W celu uniknięcia takich konfliktów i sporów między stronami wprowadzono instytucję mediacji . Jest to popularna forma rozwiązywania problemów w USA i w krajach Europy Zachodniej. W Polsce instytucja ta została wprowadzona do ustawodawstwa w 2005r i jest uregulowana w art.183 i nast. kodeksu postępowania cywilnego. Mediacje są uznanym sposobem rozwiązywania konfliktów, a rozwiązywanie sporów na drodze mediacji pozwala dochodzić do porozumienia w oparciu o koncentrację na potrzebach stron i dążeniu do rozwiązania konfliktu. Przystąpienie do sporu między dziećmi a rodzicami/dziadkami- osoby trzeciej w postaci mediatora ,zwiększa szansę na wypracowanie wspólnego zgodnego stanowiska, z którego każda ze stron mogłaby być zadowolona.

Poniżej przedstawiamy elementy mediacji zarówno pod kątem funkcjonalnym jak i jego usytuowania w polskim systemie prawnym.

Mediacja charakteryzuje się:

1.brakiem formalizmu – posiedzenia mediacyjne odbywają się poza Sądem w atmosferze poufności i poszanowania

2.Nie wyklucza drogi sądowej- w razie braku wypracowanego porozumienia nie eliminuje możliwość dochodzenia swoich roszczeń na drodze sądowej

3.szybkość procesu mediacji- możliwość szybkiego zakończenia sporu , bez konieczności udziału w procesie sądowym. Z reguły mediacja trwa w zależności od wagi problemu od 1 do 3 miesięcy , z możliwością jej przedłużenia na wniosek stron.

4. niskie koszty zawarcia ugody przed mediatorem w porównaniu do ponoszonych opłat i wydatków w procesie sądowym.

- W przypadku gdy sprawa jest już w sądzie, a strony zawrą ugody przed mediatorem, po zatwierdzeniu tej ugody przez sąd nastąpi zwrot 75% wysokości uiszczonych opłat sądowych.

-W postępowaniu mediacyjnym ze skierowania sądu, w sporach niemajątkowych oraz w sporach o prawa majątkowe, w których wartości przedmiotu sporu nie da się ustalić, wynagrodzenie mediatora wynosi 150 zł za pierwsze posiedzenie mediacyjne, a za każde kolejne - 100 zł (łącznie nie więcej niż 450 zł). Jeśli postępowanie dotyczy praw majątkowych, wynagrodzenie mediatora wynosi 1% wartości przedmiotu sporu (nie mniej niż 150 zł i nie więcej niż 2000 zł za całość postępowania mediacyjnego).

Przy czym jeśli strony nie umówią się co do sposobu, w jaki będą pokrywać koszty mediacji, z reguły ponoszą je po połowie. (tzn. że strony są wspólnie odpowiedzialne za wynagrodzenie mediatora).

5. zadowolenie stron- z uwagi na to ,że same przyczyniły się do rozwiązania problemu. W mediacji nie ma wygranych i przegranych , bowiem wygrywają obie przedmiotu sporu . Wynikiem mediacji jest porozumienie stron spisane w formie protokołu ugody. Ponadto należy podkreślić przy rozwiązaniu konfliktu międzypokoleniowego że:

- utrzymana zostanie relacja rodzice-dziecko, dziadkowie-wnuk itp.
- zachowana zostanie ochrona dziecka przed uwikłaniem w konflikt dorosłych

Rodzaje Mediacji

Wyróżniamy ze względu na zachowanie stron dwa rodzaje mediacji:

1.Pozasądowa- kiedy jedna ze stron konfliktu nie wnosi swojego żądania do Sądu (nie wszczyna postępowania sądowego) ale udaje się bezpośrednio do mediatora. Ugoda zawarta przez strony przed mediatorem wymaga zatwierdzenia przez sąd, by mogła uzyskać moc prawną ugody sądowej, tj. by mogła wywołać takie same skutki , jak w przypadku , gdyby strony zawarły ugode przed sądem. W tym celu niezbędnym jest złożenie przez stronę wniosku o zatwierdzenie ,bowiem sąd z urzędu nie może zatwierdzić ugody. Wniosek o zatwierdzenie ugody , strony mogą złożyć wspólnie lub każda z nich oddzielnie. Często wniosek ten przy akceptacji stron sporządza mediator i wraz z protokołem z przeprowadzonej mediacji i samą ugodą składa bezpośrednio do Sądu.

Jeżeli ugoda podlega wykonaniu w drodze egzekucji (np. dotyczy alimentów lub innych zobowiązań pieniężnych) , sąd zatwierdza ją przez nadania klauzuli wykonalności .W pozostałych przypadkach sąd zatwierdza ugode postanowieniem na posiedzeniu niejawnym. O terminie posiedzenia niejawnego sąd nie zawiadamia stron , doręcza im jedynie odpis wydanego na takim posiedzeniu orzeczenia.

Jeżeli sąd odmówił zatwierdzenia ugody, albo zatwierdzi ją częściowo ,a strony nie są zadowolone z takiego rozstrzygnięcia mogą wnieść w terminie 7 dni od daty doręczenia postanowienia zażalenie do sądu wyższej instancji.

Często jednak, strony nie występują o zatwierdzenie ugody , same pilnując i realizując wypracowane przez nich postanowienia porozumienia.

2.Sądowa – następuje wtedy kiedy strona wniosła już pozew (wniosek) do Sądu przed wyznaczeniem rozprawy , lub następuje to w trakcie postępowania sądowego .

Ten rodzaj mediacji może być wszczęty :

-na wniosek każdej ze stron sporu sądowego zgłoszony do Sądu przed wyznaczeniem pierwszego terminu rozprawy lub w trakcie odbywającego się posiedzenia sądowego z udziałem stron

- z inicjatywy Sądu –kiedy uzna że istnieje możliwość ugodowego rozwiązania sporu

Sąd aż do zamknięcia pierwszego posiedzenia wyznaczonego na rozprawę może skierować strony do mediacji. Po zamknięciu tego posiedzenia sąd może skierować strony do mediacji tylko na zgodny wniosek stron .

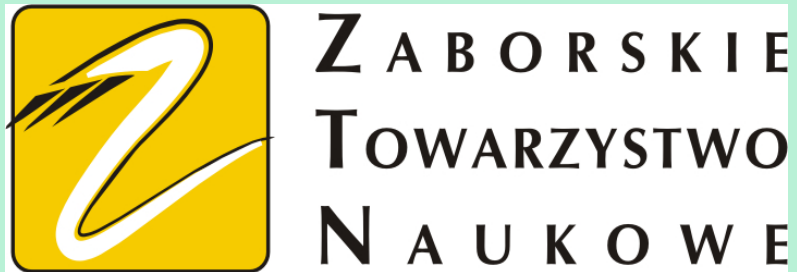
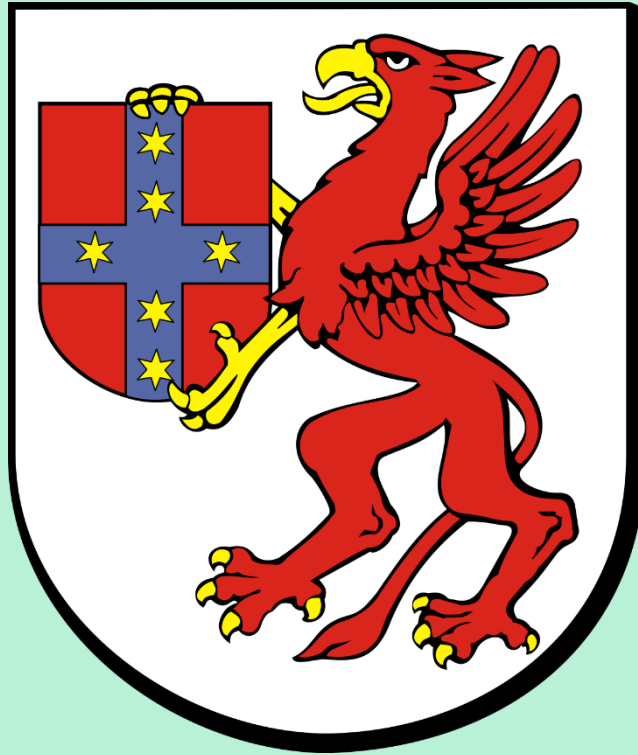
Mediacji nie prowadzi się, gdy sąd wydał postanowienie o skierowaniu stron do mediacji, a strona w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia lub doręczenia jej postanowienia o skierowaniu do mediacji nie wyraziła zgody na mediację. Jest to zgodne z jedną z podstawowych zasad mediacji, jaką jest dobrowolność mediacji.

Omówiliśmy w skrócie cechy mediacji , ich rodzaje jak i ich istotną rolę w rozwiązaniu konfliktów. Dlatego też w przypadku zaistnienia konfliktu na linii dziecko-rodzice czy wnuk –dziadkowie warto udać się do mediatora. W szczególności ,że w trakcie mediacji , mediator może spotkać się również z każdą ze stron sporu oddzielnie , jak i to że strona może uczestniczyć w wraz z osobą towarzyszącą np. pełnomocnikiem (radcą prawnym, adwokatem) lub innym członkiem rodziny.

Wśród osób ,które mają konflikt z innym członkiem rodziny , ta forma rozwiązania zaistniałego problemu jest z reguły pomijana , błędnie sądząc ,że tylko rozstrzygnięcie Sądu zakończy konflikt , co jak przedstawiono w niniejszym artykule nie zawsze kończy spór, a jest tak ,że nieraz sam Sąd kieruje strony do mediacji. Dlatego też tak ważne jest aby strona już na etapie przedsądowym , przed wniesieniem pozwu zdecydowała się na mediację pozasądową.

Ponadto forma spotkań mediacyjnych jest wygodniejsza, nie odbywa się na sali sądowej, lecz w atmosferze spokoju w biurze mediatora, co ma znaczenia dla stron, a w szczególności dla osób starszych.

Mediatora możemy znaleźć udając się do organizacji społecznych i zawodowych, których przedmiotem działalności jest mediacja (w tym Okręgowe Izby Radców Prawnych i Okręgowe Izby Adwokackie). Prowadzą one listy stałych mediatorów oraz ośrodki mediacyjne. Ośrodki mediacyjne przekazują listy stałych mediatorów prezesowi sądu okręgowego, który ma obowiązek udostępnienia tych list wszystkim zainteresowanym.

Zadanie jest finansowane z budżetu państwa